

Het Steenders Landschap bestaat 15 jaar

Mooi overzicht op het wilgen knotten in Bronkhorst. Foto: Lucas Kalkers

STEENDEREN - Het Steenders Landschap, kortweg HSL, viert op zaterdag 15 december het 15-jarige jubileum. Eerst de handen uit de mouwen, dan met z'n allen aan tafel. Het feest c.q. de klusochtend begint om 8.45 uur in de Leskeet, de kantine van de Steenderense IJvereniging, met koffie en uitleg over de werkzaamheden en veiligheid. Iedereen is welkom om mee te doen. Om 9.00 uur gaat de groep naar locatie Leeuistraat om daar populieren en wilgen te knotten. Rond lunchtijd staat een heerlijk buffet voor de actieve vrijwilligers klaar. Zonder hen heeft HSL immers geen bestaanrecht.

Door Margo van Seen en Lucas Kalkers

De mannen van het eerste uur
HSL is opgericht door René van der Eijden, Laurens Eykelkamp en Harry Sesink, desijds alle drie woonachtig in Steenderen. René: "In Steenderen waren de restanten van wat eens een hoogstam boomgaard was geweest; fruitbomen stonden er alleen nog langs de randen. Op het grootste gedeelte van het land waren uien gepoot door de boer aan wie de eigenaar het land had verpacht. Op een andere plek in Steenderen had de landeigenaar fruitbomen langs een sloot neegezet. Die horen daar niet, ze hebben drogere grond nodig." Harry: "Ik was het zat, meer dan zat als ik zag hoe er met het landschap werd omgegaan. De druppel die de emmer deed overlopen was het kappen van een oude meidoornhaag bij de Kleine Beek en de fruitbomen die er gemakshalve voor in de plaats waren gezet. Het kon (en kan) zoveel beter en samen met gelijkgestemde zielen van René en Laurens en in het kleizog een aantal vrijwilligers zijn we aan de slag gegaan." Een oproep om te helpen bij het realiseren van hun plannen, flyers die in iedere Steenderense brievenbus belandden, bracht zo'n twintigtal

vrijwilligers op de been. In overleg met de eigenaren werden de fruitbomen van de ene plek verplaatst naar de voormalige fruitboomgaard, die zo in ere werd hersteld. Langs de sloot werden wilgen geplant. Dat was het begin van HSL, 15 jaar geleden. En daarbij is het niet gebleven.

Trouwe vrijwilligers
Sindsdien komt op een aantal zaterdagen in de maanden november tot en met maart een groep vrijwilligers bijeen om de handen uit de mouwen te steken. Wilgen worden geknot, fruitbomen gesnoeid, te dichte begroeiing wordt weggehaald, takkenrillen waar kleinere dieren een schuilplaats vinden, worden opgeworpen. HSL telt, naast 150 donateurs, zo'n 35 actieve vrijwilligers. Gewerkt wordt er zeker, door mannen én vrouwen, maar er is ook tijd voor een stukje gezelligheid: een kop koffie tussendoor en na afloop van de werkdag wordt soep met een broodje gegeten. En voor wie dat wil, is er een borreltje om de zaterdagochtend af te sluiten.

Projecten in het landschap
In overleg met boeren en landeigenaren werden al diverse initiatieven ontplooid. Zo bleek er een markt te zijn voor wilgensnippers om als hernieuwbare brandstof te gebruiken. HSL kijkt trots terug op wat deze trouwe groep vaak met de blote handen heeft opgebouwd. Neem bijvoorbeeld boomgaard Addink met zeer zeldzame fruitrassen, de enige vlechtieg van Steenderen, of de monumentale 'vier' Peppels waarvan HSL de kap heeft weten te voorkomen! Of... te veel om op te noemen! Wist u dat HSL meer dan 450 bomen beheert in/om Steenderen (250 hoogstam en ruim 200 knotwilgen) en 750 meter knip- en scheeplieg? Een meter van de laatste initiatieven ligt aan het einde van de Boterstraat in Bronkhorst: een akker met zomer-

gerst omzoomd door een mengsel van wilde bloemen. Vorig jaar al te bewonderen, dit jaar stonden er ook zonnebloemen, insecten en insectenetende vogels vloegen er in grote getale rond.

Harry fietst regelmatig door het Steenderense landschap en komt zo het een en ander tegen. "Regelmatig heb ik contact met de gemeente. Onderzoekhad op een gegeven moment uitgewezen dat de peppel bij het veer in Bronkhorst, een baken aan de rivier, ziek was, kap leek niet te vermijden. In overleg met de gemeente is de boom op een verantwoorde manier teruggesnoeid en kon zo behouden blijven. In het bomenbeleidplan van de gemeente Bronckhorst wordt juist deze markante boom als voorbeeld van landschapsbeheer genoemd, met dank aan HSL." Een recent voorbeeld van samenwerking van HSL met de gemeente is het voorkomen van de kap van een rij 200-jarige essen in Olburen. Door zwaar aangetaste takken weg te snoeien is het gevaar van vallende takken bezworen terwijl tegelijkertijd hergroei uit de gezonde delen van de boom wordt gestimuleerd. Harry: "Het is een plaatje als je die rij oude bomen ziet, met klimop die langs de takken is gegroeid en aronskelken eronder. Gaaf!"

Vereenigingsgevoel
Wat de drie mannen van het eerste uur met elkaar gemeen hebben is de wil om met hun inzet het landschap en de natuur rondom Steenderen te verbeteren en te onderhouden. Het uitwisselen van kennis en ervaring is een goede tweede in hun samenwerking vanaf het eerste uur. Maar wat Laurens het belangrijkste vindt, is het vereenigingsgevoel, het betrekken van de op dit moment zo'n 185 leden, actief of ondersteunend bij het werk voor de natuur. "Het toenmalige bestuur was een enthousiaste club die samen met wisselende groepjes van vrijwilligers natuurzaken aanpakte. Maar ik wilde dat breder trekken, ook anderen erbij betrekken."

Harry is al sinds het prille begin bestuurder. René is ook altijd nauw betrokken geweest bij de vereniging, een tijdlang zelfs als voorzitter. Laurens was maar liefst 13 jaar lang de secretaris binnen het bestuur van HSL. Dat stokje heeft hij overgedragen; de laatste jaren, na zijn verhuizing naar buiten Steenderen, is hij de websitebeheerder van www.hersteenderslandschap.nl. Hij kijkt met een goed gevoel terug op zijn jaren in het bestuur. Nieuwe belangstelling voor versterking van het huidige bestuur is trouwens welkom!

Toekomst
René: "Nu gaat het op de werkdagen met name om knot- en snoeiwerk. In de komende jaren zou de aandacht meer gericht moeten worden op kwetsbare diersoorten. Aan vlinders, insecten en vogels zoals de steenuil zou meer ruimte gegeven moeten worden. Daarvoor is een andere vegetatie nodig met meer bloemen en meer insecten." Laurens valt hem bij: "HSL van nu is meer gericht op onderhoud van wat er al is. Kanalen voor nieuwe projecten moeten wat mij betreft met beide handen worden aangegrepen: kansen voor winst voor het landschap, voor de natuur in plaats van financieel gewin. Maar wat ik het belangrijkste vind, is het vereenigingsgevoel!"

René ziet een kentering. "Boeren, waar we overigens goed mee samenwerken, produceren wat de consument wil: goedkope zuivel en vlees. De vraag naar verantwoord geproduceerde producten komt langzamerhand op gang. Gaat een boer daarin mee, dan verschijnen er langs de weilanden kruidenranden in plaats van onafzienbare bijartlakens waar het gras door onder andere onkruidbestrijding en overbemesting steeds groen is maar het leven van insecten is verdwenen. Een hapening in de voedselketen voor andere diersoorten dus."

Hoe Harry de toekomst van HSL ziet? Die vraag wordt in eerste instantie wat aarzelend bevestigd. Maar dan is er bij Harry toch hoop. "We hebben een aantal jongeren in de geleiden die net zo bevlogen zijn met het landschap als ik. Zij zijn de toekomst. Neem daarbij het steeds groter wordende bewustzijn van de jeugd als het om hun omgeving gaat, de trend in de samenleving naar meer biologisch verantwoorde producten, dan komt het wel goed!"

■ hetsteenderslandschap.nl

Wilgen knotten in Bronkhorst, op grote hoogte. Foto: Lucas Kalkers